

(6. kapitola z „Ergoterapeutky z Lamiánkova“; zkrácená verze; autor: Markéta, 36 let, cévní mozková příhoda)

Terapie s neslyšícím ergoterapeutem? A to jde?

Můj příspěvek bude možná trochu jiný.

Když totiž někde řeknu, že mám neslyšící ergoterapeutku, následuje často údiv:

„A jak spolu komunikujete?“

„Ty umíš znakovou řeč?“

„Fakt? To je hustý! A jaký to je?“

„A to jde? Já myslel, že hluchoněmí nemůžou dělat v nemocnicích.“

„To ti ale musí pořád koukat na pusku, vid’? A jak to dělá, když je třeba za tebou?“

„Jak si domlouváte termíny?“

„Tyjo, já bych se asi bál...“

A nejlepší je:

„Hele, a má fakt vysokou školu?“

Setkala jsem se s tím nejen u laiků, ale i u odborné veřejnosti.

Lhala bych, kdybych napsala, že mi nevtalo hlavou, jak budeme fungovat, když jsem se dozvěděla, že budu mít neslyšící ergoterapeutku. Nic víc mi k tomu totiž neřekli.

Nejdřív to bylo překvapení. Pak trochu obavy. A nakonec zvědavost. A těsně před terapií směsice toho všeho.

Po první minutě přišla velká úleva. A na konci terapie zpětné pousmání se nad svými myšlenkami a obavami před terapií, protože...

Víteco, ono to fungovalo. Vlastně úplně normálně.

(...)

(...)

Tak to bylo pár kompenzací a vychytávek, díky kterým terapie fungují bez problémů. Ještě bych tu ráda napsala pár výhod a nevýhod terapií s neslyšícím ergoterapeutem.

Začnu výhodami. Snažila jsem se tu vyjmenovat pouze ty, které nějakým způsobem souvisí s tím nesluchem, nikoliv s osobností a znalostmi či dovednostmi slečny Holubové.

Výčet nebude určitě konečný a bude subjektivní. Někteří z vás třeba objeví nějakou další výhodu nebo nevýhodu, která tu nebude zmíněna. Někteří z vás mohou nějakou výhodu vnímat spíše jako nevýhodu a naopak. S tím se počítá.

Není potřeba hlas

Možná je to pro někoho divné, mluvit bez hlasu. Ale já jako operní zpěvačka, moderátorka, manželka velmi upovídaného muže a matka stejně upovídaných dětí toho občas využívám. Jednoduše vypnu hlas a mluvím, tedy artikuluji. Pro mne je to, jako kdybych přišla domů a s úlevou rozepnula svoje těsné

kalhoty, vyvalila břicho a dala nohy na stůl. Takže takhle občas dávám voraz svým hlasivkám na terapii. A moje ergoterapeutka mi rozumí úplně normálně! A to ticho, když k tomu zrovna ani ona chvíli nemluví a píše na tablet. Úžasný pocit!

Zvuky z nitra

Existují cvičení, třeba ta balanční, která dost rozhýbou vaše střeva. V takových chvílích si pak uprostřed cviku, to jako když se snažíte maximálně se soustředit a udržet balanc, najednou uvědomíte, jak moc zrovna potřebujete vypustit střevní plyny. A je to silnější než vy. Přestáváte se soustředit, ztrácíte balanc a v záchvatu o jeho zoufalé udržení ztratíte kontrolu nad vzduchem, co se z vás dere, a prostě... No, více či méně hlasitě si prdnete. Normálně byste možná zrudli jako to rajčátko. Ale tady, pokud to tedy není cítit, můžete zůstat v úplném klidu.

Znakový jazyk!

Slečna Holubová je rodilá mluvčí českého znakového jazyka. Takže když řeknete, že byste se jeho základy rádi v rámci rehabilitace naučili, můžete si ji udělat mnohem zábavnější, zajímavější a něco nového se přitom naučit, dokonce třeba i něco o kultuře neslyšících. Samotnou by mě nenapadlo, kolik pohybů a co všechno se se znaky dá natrénovat. A dost se u toho nasmát. Pro jemnou a hrubou motoriku ruky skvělé! Doporučuji!

Černý humor

Myslím, že toto rozvádět moc nemusím. Už jsem se s tím setkala u pana doktora z motolské spinální jednotky, který je na vozíčku, teď i tady. Lépe černý humor chápou ti, kteří mají taky nějaký zdravotní problém. Nebo alespoň mně to tak vždycky připadalo. Od srdce se s vámi tomu zasmějí, bez jediného soucitného pohledu. A ještě lepší je to pak, když si dělají legraci i sami ze sebe. Mně to dost pomáhalo psychicky.

Inspirace a zkušenosti

Všechny tyhle kompenzace, vychytávky, které jsem vyjmenovala výše, pro mne byly velmi inspirativní. Na vlastní oči jsem tu viděla, že to, co se zdálo být nereálné, skutečně šlo. Třeba dětská chůvička, v životě by mě to nenapadlo! Hodně mi to pomohlo naučit se pustit uzdu fantazii a být víc kreativní při řešení nějakého problému s bariérami. Sama už mám díky tomu hodně nápadů, jak si to jednou třeba pak v práci upravit.

Rovnost

Nevím, jak ostatní, ale já měla vždycky pocit, jak u toho doktora z Motola, tak i tady u slečny Holubové, že mi terapeuti, kteří sami mají nějaký handicap, mohou porozumět lépe než zdraví terapeuti.

A ještě nevýhody.

Je jen jedna

Její schopnosti díky nesluchu jsou potřeba na ARU u pacientů s vývodem z krku. Také u pacientů se sluchovým handicapem. Často se proto stává, že vám prostě vedení jednoduše vymění terapeuta, když je zrovna potřeba. Třeba na týden nebo dokonce na všechny terapie. U jiných terapeutů se vám toto normálně nestane. Nechápejte mě špatně, není to tak, že bych slečnu Holubovou těmto pacientům

nepřála. Ale když si na terapeuta zvyknete, dost to zamrzí nebo naštve, obzvlášť u takto kvalitních terapeutů.

Překážky v odezírání

Odezírání je prostě potřeba, pokud nechcete psát. Máte-li dlouhé vousy, máte smůlu, nelze z nich odezírat, proto vám dají někoho jiného. Pokud je vám jedno, kterého terapeuta dostanete, není to vlastně ani nevýhoda. Pokud máte poškozenou artikulaci, tak k vám na první terapii dorazí dva terapeuti. Usoudí-li slečna Holubová, že není schopna odezírat, zůstane u vás druhý terapeut. Opět, pokud je vám jedno, kterého terapeuta budete mít, není to také nevýhoda. Nevýhoda je to jen pro ty z nás, kterým to jedno není. Už jsem se setkala s několika spolupacienty, které to hodně mrzelo, protože se těšili.

Někdy ale pacienti s poškozenou artikulací dostanou právě slečnu Holubovou, protože není vázaná na hlas a dokáže si odmyslit poškozenou polovinu a odezírat jen z té druhé. To je různé, záleží asi na tom, co je poškozené a jak.

Jinakost a pozornost

Bude to hodně individuální, já jsem s tím problém neměla, ale dovedu si představit lidi, kteří se třeba zaseknou nebo budou mít jiný problém s tím, že před ním stojí ergoterapeut, který neslyší, i kdyby se snažil ho nemít. Je to vždycky vstup do něčeho neznámého, nového, člověk najednou neví, jak má reagovat, jak fungovat, jestli něco dělá či nedělá správně. A to může třeba méně sebejisté lidi trochu znervózňovat.

Pokud to časem nesesedne, opět stačí říct, dostanete jiného terapeuta. Slečna Holubová by to navíc prý poznala, sama by vám někoho jiného nabídla.